

Bruksela, 15 maja 2025 r.
(OR. en)

8649/1/25
REV 1

COMPET 337
BETREG 19
IA 39

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Dotyczy: *Przygotowanie posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności (Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Badań i Przestrzeni Kosmicznej) 22 maja 2025 r.*

Rada jako filtr biurokratyczny – jak sprawić, by przepisy były przyjazne dla przedsiębiorstw od samego początku procesu legislacyjnego
– *Deбата orientacyjna*

Delegacje otrzymują w załączeniu notę informacyjną prezydencji pt. „Rada jako filtr biurokratyczny – jak sprawić, by przepisy były przyjazne dla przedsiębiorstw od samego początku procesu legislacyjnego” z myślą o debacie orientacyjnej na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 22 maja 2025 r.

DOKUMENT DO DYSKUSJI

Posiedzenie Rady ds. Konkurencyjności

Bruksela, 22 maja 2025 r.

Rada jako filtr biurokratyczny – jak sprawić, by przepisy były przyjazne dla przedsiębiorstw od samego początku procesu legislacyjnego

W dzisiejszej dynamicznej i złożonej światowej i europejskiej gospodarce zmniejszanie obciążeń regulacyjnych dla przedsiębiorstw stało się kluczowym priorytetem, jeśli chodzi o wzmacnianie konkurencyjności Unii Europejskiej. Nadmierne i rozdrobnione regulacje zwiększają koszty zapewnienia zgodności z przepisami, stawiają przed nowymi przedsiębiorstwami bariery w dostępie do rynku, zniechęcają przedsiębiorstwa do handlu transgranicznego oraz hamują innowacje i wzrost gospodarczy. Sprostanie tym wyzwaniom wymaga podjęcia przez instytucje UE i państwa członkowskie wspólnych wysiłków na rzecz ustanowienia otoczenia prawnego sprzyjającego przedsiębiorstwom przy jednoczesnej realizacji celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych w sposób racjonalny pod względem kosztów. Wnioski ustawodawcze od samego początku powinny priorytetowo traktować konkurencyjność i efektywność gospodarczą.

W swoich konkluzjach z 20 marca 2025 r. Rada Europejska podkreśliła potrzebę uproszczenia oraz pilnego radykalnego zmniejszenia obciążeń administracyjnych, regulacyjnych i sprawozdawczych. W konkluzjach tych zaapelowano o uproszczenie prawodawstwa UE, które by promowało jasne, proste i proinnowacyjne ramy regulacyjne. Ponadto wezwano w nich Komisję i współprawodawców do stosowania się do zasad lepszego stanowienia prawa, unikania nadmiernej regulacji oraz zapewnienia, aby małe i średnie przedsiębiorstwa nie ponosiły nieproporcjonalnych konsekwencji.

Uproszczenie istniejących ram regulacyjnych jest pilnym zadaniem. Jednakże równie ważne jest zagwarantowanie, aby nowe przepisy nie tworzyły niepotrzebnych obciążeń dla przedsiębiorstw, w szczególności w perspektywie długoterminowej. Zamiast tworzyć nowe przepisy, które będą wymagać uproszczenia, proces legislacyjny powinien od samego początku prowadzić do ustanowienia ram regulacyjnych przyjaznych przedsiębiorstwom.

Pomimo podjętych dawno temu zobowiązań na rzecz lepszego stanowienia prawa oraz pomimo istnienia specjalnych narzędzi niektóre przepisy prawne wciąż powodują nieproporcjonalne obciążenia lub koszty. Zainteresowane strony konsekwentnie zgłaszały swoje obawy, że istotne zmiany, szczególnie te wprowadzane pod koniec procesu legislacyjnego, mogą wprowadzać zakłócenia w całych modelach biznesowych i stawiać przedsiębiorstwa z UE w niekorzystnej sytuacji pod względem konkurencyjności w porównaniu z przedsiębiorstwami spoza UE. Tendencja ta nie tylko podważa cele regulacji unijnych, ale również podkreśla, jak sam proces legislacyjny wpływa na rosnące koszty zapewnienia zgodności z przepisami oraz złożoność, skuteczność i pewność prawa.

W tym kontekście pomysł, aby Rada zadziałała jako swoisty „filtr biurokratyczny”, odzwierciedla pilny charakter roli, jaką może ona odegrać, aby spełnić oczekiwania środowiska biznesu, a także naszych przywódców, którzy uznali uproszczenia regulacyjne (i lepsze stanowienie prawa) za wyraźny priorytet. Koncepcja ta nie stanowi formalnej propozycji; przypomina ona raczej dobitnie, w jakim stopniu można ulepszyć obecne praktyki, aby sprostać tym oczekiwaniom, oraz jak istotne jest odwrócenie wspomnianej tendencji poprzez aktywne rozpoznanie i wyeliminowanie zbędnych obciążeń regulacyjnych w całym procesie legislacyjnym. Zapewnienie skutecznego wykonywania przez Radę tego proponowanego zadania nie wymaga wprowadzenia nowych, rewolucyjnych narzędzi czy strategii.

W rzeczywistości Rada dysponuje już solidnym zestawem narzędzi mogących wspierać zasady lepszego stanowienia prawa. Obejmuje on zobowiązanie do oceny skutków istotnych zmian – choćby w ostatniej chwili – zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa. Wiąże się on również ze zdolnością do korzystania z ocen skutków sporządzonych przez Komisję Europejską oraz z orientacyjnych list kontrolnych w celu zbadania wszystkich kluczowych aspektów tych analiz, w tym skutków dla MŚP i konkurencyjności (w oparciu o testy MŚP oraz sprawdziany konkurencyjności Komisji), a także aspektów terytorialnych i cyfrowych. Działania te wyznaczają kierunek prac legislacyjnych Rady, w tym jej zdolności do przeprowadzania niezależnych ocen skutków w odniesieniu do proponowanych przez nią istotnych zmian. Rada może – poprzez pełne wykorzystanie tych istniejących już zdolności – znacznie poprawić jakość wniosków, zapewniając, aby były one bardziej przyjazne dla przedsiębiorstw bez tworzenia zbędnych dodatkowych obciążeń.

Rada mogłaby wykorzystywać w szerszym zakresie narzędzia służące lepszemu stanowieniu prawa oraz unikać zbyt złożonych przepisów, które wymagałyby późniejszego ich upraszczania. W związku z tym kluczową kwestię stanowi pytanie, co uniemożliwia Radzie korzystanie w większym stopniu z dostępnych już narzędzi i działanie w roli „filtra biurokratycznego”. Główne przeszkody mogą obejmować: brak definicji tego, co stanowi istotną zmianę; ze strony składów Rady – brak świadomości obciążeń administracyjnych i kosztów wynikających z ich propozycji; przeświadczenie, że dokonanie oceny skutków zmian może trwać długo, co jest szczególnie problematyczne w przypadku wniosków przedkładanych w ostatniej chwili; niewystarczającą wiedzę na temat procedur dotyczących oceny skutków ze strony niezależnych struktur roboczych; niespójne stosowanie zasad lepszego stanowienia prawa; oraz ograniczoną współpracę pomiędzy składami i grupami roboczymi Rady. W tym względzie Rada ds. Konkurencyjności mogłaby wzmocnić swoją rolę poprzez dostarczanie informacji innym składom Rady w celu zmniejszenia obciążeń, zwiększenia konkurencyjności oraz promowania przyjaznych przedsiębiorstwom unijnym ram regulacyjnych.

Kluczowe znaczenie ma wypełnianie zobowiązań wynikających z Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa. Uproszczenie i przyspieszenie procesu oceny istotnych zmian, ze szczególnym uwzględnieniem skutków dla działalności gospodarczej, lub ustanowienie pewnych form ukierunkowanego wsparcia współprawodawców mogłyby zwiększyć spójność i zmniejszyć obciążenia nakładane przez prawo UE. Jest to zgodne z apelem Maria Draghiego o systematyczny pomiar kosztów w związku ze stosowaniem ustanowionych przepisów, w szczególności w odniesieniu do MŚP i spółek o średniej kapitalizacji.

Lepsza koordynacja między współprawodawcami jest również nieodzowna dla zapobiegania uciążliwym przepisom. Jasna i wczesna wymiana w celu określenia potencjalnych skutków dla przedsiębiorstw i dostosowania celów może usprawnić proces decyzyjny i zmniejszyć niespójności.

Zagadnienia do dyskusji:

1. Jakie są główne wyzwania uniemożliwiające Radzie wdrażanie w większym stopniu zasad lepszego stanowienia prawa oraz w jaki sposób Rada mogłaby działać w roli „filtra biurokratycznego” w celu zapewnienia przedsiębiorstwom wymiernych korzyści poprzez promowanie przyjaznego dla nich otoczenia regulacyjnego?